

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 22.6.2011
COM(2011) 367 final

CARTE VERDE

Modernizarea Directivei privind calificările profesionale

(Text cu relevanță pentru SEE)

1. INTRODUCERE

Cetățenii din UE¹ care oferă o gamă largă de servicii profesionale pentru consumatori și întreprinderi sunt actori esențiali în economie. Obținerea unui loc de muncă sau prestarea de servicii într-un alt stat membru ilustrează concret modul în care ei pot beneficia de condițiile create de piața unică. Este de mult recunoscut faptul că reglementarea restrictivă a calificărilor profesionale are același efect opriment asupra mobilității ca discriminarea pe bază de naționalitate. Recunoașterea calificărilor obținute într-un alt stat membru a devenit astfel un element fundamental al pieței unice. După cum se insistă și în Strategia Europa 2020² și în Actul privind piața unică³, mobilitatea profesională este un factor esențial pentru competitivitatea Europei. În Raportul privind cetățenia UE în 2010⁴, procedurile neclare și împovărătoare impuse pentru recunoașterea calificărilor profesionale au fost identificate drept unul dintre principalele obstacole pe care încă le mai întâmpină cetățenii europeni în viața de zi cu zi atunci când își exercită drepturile prevăzute de legislația UE dincolo de granițele naționale. Un demers de modernizare ar consolida poziția Uniunii Europene în cadrul negocierilor comerciale internaționale, ar facilita convergența în domeniul reglementării și ar permite UE să obțină acces îmbunătățit la piață pentru cetățenii UE în țări terțe.

Mobilitatea profesioniștilor este încă scăzută în UE. Numărul de reclamații primite și analiza cazurilor prezentate la centrele SOLVIT și a problemelor ridicate în cadrul Serviciului de orientare pentru cetățeni demonstrează clar că este nevoie ca regulile să se modernizeze. Totodată, comerțul cu servicii în interiorul UE (inclusiv cu servicii profesionale) reprezintă numai 25% din volumul global al comerțului. Acest procent este extrem de scăzut dacă se are în vedere ponderea importantă a sectorului serviciilor în economia UE (70% din PIB), dar situația se poate îmbunătăți.

O mai mare mobilitate ar constitui o soluție și pentru problema ocupării posturilor care necesită competențe ridicate, în condițiile diminuării populației active. Conform proiecțiilor Centrului European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (Cedefop), până în 2020 va fi nevoie de încă 16 milioane de persoane în vederea ocupării posturilor care necesită competențe înalte⁵; dacă luăm însă în considerare tendințele actuale, societatea se va confrunta cu o penurie de profesioniști calificați. Multe dintre goluri ar putea fi acoperite de persoane cu calificări profesionale obținute în afara UE, persoane care întâmpină în prezent probleme mari în ceea ce privește recunoașterea calificărilor.

Deficitul estimat de un milion de profesioniști în domeniul sănătății reprezintă un motiv grav de îngrijorare. Modul în care se poate gestiona mai bine la nivel național mobilitatea profesioniștilor din domeniul sănătății, prin ameliorarea politicilor generale în materie de forță

¹ Este vorba și despre cetățenii țărilor terțe care se bucură de anumite drepturi în temeiul legislației europene. Rudele cetățenilor UE, rezidenții de lungă durată, refugiații și posesorii de Carte Albastră sunt tratați în același mod ca cetățenii UE în ceea ce privește recunoașterea calificărilor profesionale.

² Comunicarea Comisiei „Europa 2020 - O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii”- COM(2010) 2020, 3.3.2010.

³ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, Actul privind piața unică, Douăsprezece pârghii pentru stimularea creșterii și întărirea încrederii, „Împreună pentru o nouă creștere”- COM(2011) 206, SEC (2011) 467.

⁴ Raport privind cetățenia UE în 2010, „Eliminarea obstacolelor în calea drepturilor cetățenilor UE”, COM(2010) 603, 27.10.2010.

⁵ Skill supply and demand in Europe: medium-term forecast up to 2020 (2010). Documentul este disponibil la adresa

http://www.cedefop.europa.eu/en/Files/3052_en.pdf

de muncă și prin elaborarea unor noi mecanisme de planificare, va face obiectul unui plan de acțiune separat al Comisiei și al statelor membre⁶.

Libertatea cetățenilor de a-și exercita dreptul la muncă oriunde în UE trebuie privită în acest context amplu. Pentru a beneficia din plin de libertatea de mișcare, profesioniștii au nevoie să li se recunoască cu ușurință calificările și în alte state membre⁷. Ca atare, este esențial ca directiva privind calificările profesionale⁸ să stabilească reguli simple și clare referitoare la recunoașterea calificărilor profesionale. Totodată, aceste reguli trebuie să asigure buna calitate a serviciilor, fără a deveni ele însele un obstacol în calea mobilității. Uniunea a realizat până acum multe schimbări în acest domeniu. Anumite calificări profesionale, în special în domeniul ca sănătatea, arhitectura, meșteșugurile, comerțul și industria, fac obiectul recunoașterii automate. În cazul tuturor celorlalte profesii, a fost introdus cu succes principiul recunoașterii reciproce pe baza unui sistem general. În 2005, la aceste reguli s-a adăugat un nou regim, mai puțin sever, care să faciliteze mobilitatea temporară. De aceste reguli beneficiază milioane de profesioniști din Europa. Se estimează că sistemul recunoașterii automate pe baza cerințelor minime armonizate de formare profesională, luat individual, se aplică unui număr de 6,4 milioane de cetățeni⁹.

În martie 2010, Comisia a lansat un exercițiu de evaluare a directivei, care a mobilizat numeroase părți interesate; circa două sute de autorități competente au întocmit în 2010 rapoarte în care își prezentau propriile experiențe și circa patru sute de participanți și-au exprimat opiniile în cadrul unei consultări publice desfășurate la începutul anului 2011. De la această evaluare pornește și cartea verde. Ea prezintă idei noi pentru facilitarea mobilității pe piața unică; una dintre acestea este cardul profesional european (a se vedea partea 2). Documentul mai analizează posibile modalități de exploatare a rezultatelor obținute până acum (partea 3) și prezintă mai multe opțiuni pentru modernizarea recunoașterii automate (partea 4). Un proces amplu de consultare pe marginea acestor idei va ajuta Comisia să evalueze diferitele opțiuni existente pentru modernizarea directivei privind calificările profesionale.

Pentru sfârșitul anului 2011 se are în vedere o propunere legislativă de modernizare a directivei.

2. NOI PERSPECTIVE ASUPRA MOBILITĂȚII

2.1. Cardul profesional european

Modernizarea ar trebui să ofere, grație tehnologiilor de ultimă oră, instrumente noi pentru mobilitate. Aceste tehnologii au potențialul de a le oferi profesioniștilor posibilitatea de a deveni mai mobili și de a ameliora informarea consumatorilor și a angajatorilor cu privire la calificările pe care le dețin profesioniștii pentru serviciile oferite. Cardul profesional european

⁶ O altă problemă se referă la profesiile reglementate din domeniul maritim, în legătură cu care Comisia intenționează să publice în 2012 o comunicare privind „creșterea albastră”, cu alte cuvinte creșterea durabilă la nivelul oceanelor, mărilor și al zonele costiere. În această perspectivă, Comisia dorește să înțeleagă dacă în acest domeniu se pot identifica obstacole specifice legate de recunoașterea reciprocă.

⁷ Dificultățile legate de recunoașterea calificărilor profesionale reprezintă unul dintre obstacolele care afectează mobilitatea profesioniștilor în UE, alături de alte piedici, cum ar fi portabilitatea drepturilor de pensie, barierele lingvistice etc.

⁸ Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale (JO L 225, 30.9.2005, p. 22).

⁹ Internal Market Scoreboard (Tabloul de bord al pieței interne), iulie 2010.

ar putea avea la bază tehnologiile de comunicare rapidă ale secolului XXI, care i-ar conferi efecte concrete și adaptate, în cadrul unei directive modernizate privind calificările profesionale. Sistemul de informare al pieței interne (IMI) ar putea facilita o cooperare mult mai rapidă între statul membru emitent (țara de origine a profesionistului respectiv) și statul membru receptor (țara în care dorește să se stabilească profesionistul). Cooperarea mai rapidă dintre cele două țări ar permite desfășurarea unui proces accelerat de recunoaștere pentru titularul cardului. Cooperarea prin IMI ar trebui totodată să facă obiectul unor termene-limită a căror respectare să fie obligatorie pentru statele membre. În același spirit, mobilitatea temporară a profesioniștilor titulari de carduri ar trebui să fie mult simplificată; astfel, obligațiile referitoare la informații pe care țara receptoare le poate impune în prezent ar deveni redundante în condițiile în care toate informațiile necesare ar fi disponibile fie pe card, fie în țara de origine care a emis cardul, prin intermediul infrastructurii electronice de comunicare rapidă.

Mobilizarea statului membru de origine

Conform sistemului actual, statul membru receptor răspunde de verificarea calificărilor profesioniștilor care migrează. Această situație poate crea dificultăți pentru aceștia din urmă, din cauza obligației de a prezenta traduceri ale diferitelor documente. Este în același timp o sarcină consumatoare de resurse și pentru autoritatea competentă din statul membru receptor, care poate să nu fie la curent cu modul în care se obțin calificările în alte state membre. Cardul profesional european, emis de autoritatea competentă din statul membru unde s-a obținut calificarea și cu condiția ca profesionistul respectiv să aibă drept de practică, ar putea facilita procesul prin extinderea rolului statului membru de origine într-o etapă incipientă.

La emiterea unui astfel de card, autoritatea competentă din statul membru de origine ar trebui să verifice dacă solicitantii au calificările adecvate și dacă respectă orice alte condiții impuse în temeiul directivei modernizate, de exemplu dacă sunt stabiliți legal sau dacă diplomele sunt autentice. De asemenea, autoritatea ar arhiva documentele care au justificat emiterea cardului și le-ar pune la dispoziția omologilor din statul membru receptor, dacă acest lucru s-ar dovedi necesar. Spre a garanta încrederea reciprocă, cardul nu ar putea fi emis de entități comerciale. În cazul în care o anumită profesie nu este reglementată de statul membru de origine, acesta ar putea desemna o autoritate publică competentă care să emită cardul în locul său (de exemplu, puncte de contact¹⁰ sau centre NARIC¹¹).

Conform acestui sistem, autoritățile din statul membru receptor nu ar mai fi nevoite să mobilizeze resurse administrative pentru a verifica toate informațiile care au fost deja analizate de statul membru de origine. Verificarea valabilității cardului în sine ar putea fi suficientă pentru a confirma că titularul are dreptul de a-și exercita profesia în statul membru gazdă.

În acest context, Sistemul de informare al pieței interne (IMI) poate fi privit ca un punct de sprijin pentru buna cooperare dintre autoritățile competente. Pentru aceasta ar trebui însă ca toate autoritățile competente care emit și verifică cardurile să fie înregistrate în cadrul IMI,

¹⁰ La articolul 57 din directivă se prevede obligația statelor membre de a desemna un punct de contact care să ofere informații cetățenilor și punctelor de contact din alte state membre și să asiste cetățenii în exercitarea drepturilor care li se cuvin.

¹¹ Centrele Naționale de Informare pentru Recunoaștere Academică (National Academic Recognition Information Centres - NARIC) asistă cetățenii cu privire la chestiuni legate de calificările academice. Pentru mai multe informații:
<http://www.enic-naric.net/index.aspx?s=n&r=g&d=about#NARIC>.

astfel încât să fie posibilă comunicarea dintre ele în caz de necesitate. O mare parte a autorităților competente din UE sunt deja înregistrate, iar altele urmează să fie înregistrate înainte de sfârșitul anului 2012.

Mobilizarea statului membru receptor

Pentru profesioniștii care doresc să presteze temporar anumite servicii, cardul profesional ar putea înlocui documentele administrative care însoțesc declarația prealabilă, pe care le solicită majoritatea statelor în baza articolului 7 din directivă. Un e-mail care să indice numărul de card al profesionistului respectiv ar putea fi suficient. De altfel, titularii de carduri ar putea fi chiar scutiți de respectarea regimului de declarații prealabile, deoarece cardul care conține informațiile necesare ar fi suficient. Cardul ar putea fi prezentat autorităților și beneficiarilor serviciilor din statul membru gazdă și ar lua astfel locul declarației. Mobilitatea temporară ar deveni mult mai simplă, deși nu se exclud eventualele controale care s-ar putea impune.

De avantaje similare ar putea beneficia și profesioniștii care doresc recunoașterea automată a calificărilor pe baza cerințelor minime armonizate de formare profesională. Cardul ar putea atesta faptul că calificările profesionale respectă cerințele minime armonizate stabilite în temeiul directivei modernizate. Acest lucru ar putea fi verificat de autoritatea competentă emitentă la momentul solicitării unui card în statul membru în care au fost obținute oficial calificările respective. Autoritatea din statul membru receptor nu ar mai trebui să verifice calificările și ar putea astfel să emită decizia de recunoaștere într-o perioadă mult mai scurtă de timp (de exemplu în maximum două săptămâni, comparativ cu perioada actuală de trei luni stabilită prin directivă)¹².

Chiar și conform sistemului general, în cadrul căruia calificările sunt verificate de la caz la caz, cardul ar putea simplifica și accelera procedura de recunoaștere, deoarece verificarea inițială ar fi efectuată de autoritatea care emite cardul. Ca urmare, procedurile ar putea fi scurtate la cel mult o lună, față de perioada actuală de maximum patru luni¹³.

Cardul profesional ar oferi avantaje și pentru beneficiarii serviciilor, mai ales în ceea ce privește transparența. Prin prezentarea cardului, profesioniștii vor oferi garanția competenței în exercitarea profesiei. În plus, s-ar putea înființa un sistem care să le permită consumatorilor și angajatorilor să verifice valabilitatea cardului (de exemplu, prin contactarea directă a autorității competente).

Lucrările grupului de coordonare și studiile de caz pilot

Cardul profesional european nu ar reprezenta o obligație. Profesioniștii care doresc să beneficieze de mobilitate ar trebui să aibă posibilitatea, nu și obligația, de a solicita un astfel de card. Comisia a înființat deja un grup de coordonare care se ocupă de cardul profesional pentru anumite părți care și-au exprimat interesul. Grupul este alcătuit din reprezentanți ai mai multor profesii, ai autorităților competente și ai sindicatelor. Grupul și-a început lucrările în

¹² Rolul extins al țării de origine ar putea presupune mobilizarea de resurse administrative, însă o astfel de abordare ar reduce probabil sarcinile generale, deoarece, pentru țara de origine, ar trebui să fie mai ușoară verificarea calificărilor la nivel local și în propria limbă, ceea ce ar reduce și costurile generate de verificările repetate.

¹³ Și în acest caz autoritatea din țara de origine ar avea nevoie de mai mult timp pentru verificarea informațiilor. Cu toate acestea, procedura în general ar fi mai scurtă, deoarece autoritatea din țara de origine este cea mai în măsură să efectueze verificările (din motive legate de limbă, de verificarea valabilității documentelor administrative etc.).

ianuarie 2011 și urmează să formuleze concluzii concrete cel târziu în luna octombrie. Grupul a analizat valoarea adăugată și eventualele efecte juridice ale unui astfel de card. El a studiat, de asemenea, proiectele existente de card profesional și instrumentele similare care pot fi utile în viața de fiecare zi a cetățenilor (de exemplu, permisul de conducere european, cardul european de asigurare de sănătate sau viitorul pașaport european al competențelor.) Grupul a acordat o atenție deosebită aspectelor legate de implementare, de formatul și de conținutul unui astfel de card, dar și de modalitățile optime de a-l concepe ca pe un instrument de încredere. Rezultatele lucrărilor vor fi prezentate în cadrul Forumului pieței unice, care se va desfășura pe 3 și 4 octombrie la Cracovia, în Polonia.

Având în vedere condițiile diferite de acces la profesii și de exercitare a acestora, grupul de coordonare a considerat utilă realizarea unor studii de caz referitoare la anumite profesii: ingineri, medici, asistenți medicali, fizioterapeuți și ghizi turistici.

Întrebarea 1: Aveți comentarii în legătură cu rolul autorităților competente din statul membru de origine, respectiv cu cel al autorităților din statul membru receptor?

Întrebarea 2: Sunteți de acord că utilizarea unui card profesional ar putea avea, în funcție de obiectivele titularului, următoarele efecte?

a) Dacă titularul se mută pentru o anumită perioadă de timp (mobilitate temporară):

- Opțiunea 1: odată cu utilizarea cardului, declarația pe care statele membre o pot solicita în prezent în temeiul articolului 7 din directivă ar deveni superfluă.

- Opțiunea 2: s-ar menține regimul declarațiilor, dar cardul ar putea fi prezentat în locul oricăror alte documente însoțitoare.

b) Dacă titularul dorește recunoașterea automată a calificărilor sale: prezentarea cardului ar accelera procedura de recunoaștere (statul membru receptor ar lua decizia în maximum două săptămâni și nu în trei luni).

c) Dacă titularul dorește recunoașterea calificărilor sale, acestea nefăcând obiectul recunoașterii automate (sistemul general): prezentarea cardului ar accelera procedura de recunoaștere (statul membru receptor ar trebui să ia decizia în maximum o lună și nu în patru luni).

2.2. Activitățile economice: principiul accesului parțial

Profesioniștii pot întâmpina dificultăți în recunoașterea calificărilor dacă domeniul activităților economice desfășurate în cadrul profesiei diferă în statul membru în care doresc să se stabilească față de statul membru din care provin. Este cazul profesiei de instructor de snowboard, care există ca profesie de sine stătătoare în anumite state membre, pe când în altele snowboarding-ul este predat de instructorii de schi.

Uneori, diferențele existente în ce privește domeniul activităților economice acoperit de o anumită profesie sunt atât de mari, încât profesioniștii trebuie să-și refacă integral studiile și practica în statul membru gazdă pentru a putea recupera diferențele la nivelul cerințelor referitoare la calificările corespunzătoare, după cum reiese și din exemplul de mai sus. Curtea de Justiție a analizat acest aspect și a formulat principiul accesului parțial¹⁴. Curtea a hotărât că statele membre trebuie, în anumite condiții, să permită exercitarea parțială a profesiei la

¹⁴ Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos, Cauza C- 330/03 din 19 ianuarie 2006, Rec. 2006, p. I-801.

cererea profesionistului respectiv. Potrivit jurisprudenței Curții, însă, protecția beneficiarilor de servicii și a consumatorilor în general ar putea justifica impunerea unor restricții asupra libertății de stabilire și a libertății de a presta servicii în cazul în care astfel de măsuri ar fi necesare și proporționale în vederea atingerii obiectivului.

Introducerea în directivă a acestui principiu ar extinde garanțiile oferite profesioniștilor, cum ar fi termenele până la care statele membre trebuie să emită decizii de recunoaștere, astfel încât să beneficieze de ele și profesioniștii care îndeplinesc condițiile pentru acces parțial.

O directivă modernizată ar putea să confirme, în egală măsură, criteriile în funcție de care s-ar aplica principiul (abordare bazată pe criterii), în conformitate cu jurisprudența. Potrivit Curții, principiul accesului parțial se aplică acolo unde este posibilă separarea obiectivă a activității economice pe care profesionistul dorește să o desfășoare în statul membru gazdă de restul activităților acoperite de profesie în statul membru respectiv. Unul dintre criteriile decisive este dacă activitatea economică respectivă poate fi desfășurată, independent sau autonom, în statul membru în care au fost obținute calificările profesionale. De exemplu, un inginer specializat în hidraulică într-un anumit stat membru care dorește să lucreze într-un alt stat membru unde activitățile respective sunt desfășurate de ingineri cu calificări mai generale, care se ocupă și de drumuri, canale și porturi, ar putea dobândi acces parțial la profesie în statul membru gazdă. El ar fi însă autorizat să desfășoare numai activități în domeniul hidraulicii.

Pot exista și excepții de la principiul descris, dacă sunt justificate de rațiuni puternice, de interes general, cu condiția să fie adecvate atingerii obiectivului de interes general și să nu depășească ceea ce este necesar în vederea realizării acestuia.

Întrebarea 3: Sunteți de acord că ar exista avantaje importante în urma introducerii în directivă a principiului accesului parțial și a unor criterii specifice de aplicarea a acestuia? (Vă rugăm să menționați motive precise pentru orice derogare de la principiu.)

2.3. Restructurarea platformelor comune

În momentul de față, de avantajele recunoașterii automate se bucură doar un număr limitat de profesii. Mulți profesioniști care activează în cadrul sistemului general aspiră la un mecanism similar care să le faciliteze mobilitatea. Articolul 15 din directivă prevede posibilitatea adoptării de platforme comune. Obiectivul acestor platforme ar fi transformarea măsurilor compensatorii (teste sau perioade de adaptare) în elemente redundante. Nu este vorba de un instrument pentru recunoașterea automată a calificărilor. În consecință, până în prezent nu s-au dezvoltat platforme comune pentru măsurile compensatorii și, conform opiniei generale, nici nu există o bază pornind de la care să se realizeze progrese. Conceptul actual de platformă comună este un eșec. În viitor, platformele ar trebui să se extindă pentru a deschide un drum către recunoașterea automată.

Comisia dorește să răspundă cererii existente de facilitare a mobilității permițând aplicarea unei proceduri simplificate de recunoaștere. O nouă abordare asupra platformelor comune ar putea constitui o modalitate de a îndeplini acest obiectiv. Platformele ar putea funcționa aproximativ în același mod în care funcționează recunoașterea automată pentru medici, dentiști, asistenți medicali, moașe, farmaciști, medici veterinari și arhitecți, dar fără să fie nevoie de participarea tuturor statelor membre și nici măcar a numărului de state membre prevăzut în prezent la articolul 15. Acest prag ar putea fi redus la o treime din totalul statelor membre (ceea ce înseamnă 9 din 27), comparativ cu două treimi, astfel încât să existe mai

multe șanse de creare a unor platforme comune. S-ar preciza totodată că statele membre neparticipante ar avea posibilitatea de se alătura ulterior platformelor comune.

Orice platformă nou-creată ar fi supusă unui test de compatibilitate cu piața internă. Astfel s-ar garanta că termenii conveniți sunt proporționali și că platformele comune nu conțin un exces de detalii care să le facă să devină un obstacol în calea mobilității profesioniștilor din statele membre neparticipante doritori să-și exercite dreptul la libera circulație pe piața unică. Testul de compatibilitate cu piața internă ar putea fi furnizat de asociațiile profesionale interesate; concret, el ar putea ajuta să se stabilească dacă experiența profesională deținută de profesioniștii provenind din state membre neparticipante le permite să-și practice meseria în statele membre participante.

În fine, platformele comune vor trebui sprijinite nu doar de organizații profesionale, ci și de cel puțin nouă state membre, într-o etapă ulterioară. Pe baza propunerii unei asociații profesionale și cu sprijinul necesar din partea unui număr suficient de state membre, Comisia ar putea în final să aprobe o platformă unică prin intermediul unui act delegat, al cărui cadru ar putea fi prevăzut de directiva modernizată. Ca exemplu, în prezent se desfășoară lucrări de creare a unei platforme comune pentru monitorii de schi.

Întrebarea 4: Sunteți de acord cu reducerea pragului actual reprezentat de două treimi din statele membre la numai o treime (însemnând 9 din 27 de state membre), ca o condiție pentru crearea unei platforme comune? Sunteți de acord că este necesar un test de compatibilitate cu piața internă (pe baza principiului proporționalității) pentru a garanta că o platformă comună nu constituie un obstacol pentru prestatorii de servicii din statele membre neparticipante? (Vă rugăm să oferiți argumente concrete în favoarea sau împotriva acestei abordări.)

2.4. Calificările profesionale în profesiile reglementate

Actul privind piața unică prevede o nouă evaluare a rezervelor formulate în legătură cu exercitarea anumitor activități legate de calificările profesionale și face apel la revizuirea domeniului de aplicare al profesiilor reglementate. În prezent, cele 27 de state membre reglementează circa 4 700 de profesii pe baza calificărilor profesionale. Aceste profesii pot fi grupate în aproximativ opt sute de categorii diferite. Directiva privind calificările profesionale oferă actualmente un mecanism de recunoaștere reciprocă care funcționează în general pentru cele mai multe dintre acestea. Statele membre au libertatea de a defini cerințe în materie de calificări pentru accesul la anumite profesii, ceea ce constituie un instrument adecvat pentru îndeplinirea obiectivelor de politici publice în raport cu o anumită activitate economică (de exemplu, pentru a-i garanta securitatea sau siguranța); în anumite cazuri, însă, cerințele în materie de calificări pot fi disproporționate sau inutile pentru realizarea obiectivelor de politici publice și pot crea obstacole în calea libertății de mișcare a cetățenilor UE. Pot exista într-adevăr situații în care un cetățean al UE care desfășoară deja o activitate economică în statul său membru de origine trebuie să îndeplinească, într-un stat membru gazdă, cerințe nejustificate și disproporționate în materie de calificări al căror nivel sau natură îl pun în situația de a nu depăși dificultățile întâmpinate în urma unui simplu test sau a unei perioade de probă (așa-numitele măsuri compensatorii), conform prevederilor Directivei privind calificările profesionale și de a nu putea să solicite acces parțial conform jurisprudenței Curții (a se vedea secțiunea 2.2 referitoare la informații suplimentare privind accesul parțial). Acest cetățean nu ar avea, așadar, altă soluție decât să urmeze integral programele de formare profesională necesare pentru a dobândi calificările solicitate în statul membru respectiv.

Întrebarea 5: Aveți cunoștință de vreo profesie reglementată în cadrul căreia cetățenii UE ar

putea să se confrunte cu astfel de situații? Vă rugăm să explicați despre ce profesie și calificări este vorba și de ce considerați că astfel de situații nu se justifică.

3. VALORIFICAREA REZULTATELOR OBȚINUTE

3.1. Accesul la informații și e-guvernarea

Profesioniștii care doresc să-și desfășoare activitatea într-un alt stat membru trebuie să cunoască și să înțeleagă regulile aplicabile în cazul lor. În urma evaluării directivei și mai ales a consultării de la începutul anului 2011, a rezultat că aceasta este, pentru multe părți interesate, o problemă majoră. Mai exact, participanții au semnalat faptul că nu este suficient de clar care autoritate se ocupă de recunoașterea calificărilor profesionale și ce documente trebuie să prezinte cei interesați. Informațiile insuficiente legate de documentele care trebuie prezentate și de autoritatea responsabilă subminează deseori atingerea obiectivului unei decizii rapide din partea statului membru gazdă.

O altă provocare este legată de existența unei modalități mai eficiente și mai convenabile de a completa cererea de recunoaștere a calificărilor profesionale și de a primi decizia de recunoaștere prin intermediul site-urilor de e-guvernare.

Directiva modernizată ar putea să prevadă obligația fiecărui stat membru de a pune la dispoziția publicului un punct central de acces online cu informații complete referitoare la autoritățile competente și la documentele necesare pentru recunoașterea calificărilor profesionale pentru toți profesioniștii, indiferent de profesie sau de regiunea în care doresc să-și desfășoare activitatea. Această măsură ar oferi o soluție pentru prima parte a problemei. Cunoașterea din timp cu exactitate a documentelor care trebuie prezentate ar oferi profesioniștilor un plus de transparență și ar contribui la evitarea situațiilor în care autoritățile competente se abțin de la luarea unei decizii oficiale invocând faptul că dosarul profesionistului care dorește să migreze este incomplet [a se vedea articolul 51 alineatul (2) din directivă].

A doua etapă, după crearea punctelor centrale de acces, ar putea consta în posibilitatea profesioniștilor de a efectua online toate procedurile legate de recunoașterea calificărilor; astfel s-ar putea soluționa a doua parte a problemei.

Cum ar putea fi însă soluționate în practică cele două aspecte? Prima opțiune ar fi să se pornească de la punctele de contact naționale prevăzute la articolul 57 din directivă, care au deja rolul de a-i informa și ajuta pe profesioniștii care doresc recunoașterea calificărilor. În prezent, misiunea lor constă în principal în consiliere prin corespondență sau telefonic și mai puțin în asigurarea accesului la informații cu privire la documentele necesare și la autoritățile competente pentru uzul cetățenilor UE care aspiră la mobilitate profesională. Pe viitor, punctele naționale de contact ar putea să organizeze punctele centrale de acces la informații și să coordoneze împreună cu autoritățile competente infrastructura de e-guvernare care să permită îndeplinirea online a tuturor formalităților.

O altă opțiune ar fi să se utilizeze punctele unice de contact prevăzute de Directiva privind serviciile¹⁵. Acestea pot deveni portaluri de e-guvernare în toată puterea cuvântului, care să le faciliteze prestatorilor de servicii accesul online la informații de interes legate de activitățile

¹⁵ Directiva 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne (JO L 376, 27.12.2006, p. 36).

lor (reglementări, proceduri, termene-limită). Punctele unice de contact le mai oferă prestatorilor de servicii posibilitatea de a îndeplini electronic toate procedurile administrative necesare pentru accesul la o anumită activitate din domeniul serviciilor și pentru exercitarea acesteia, inclusiv procedurile pentru recunoașterea calificărilor, lucru esențial pentru scurtarea procedurilor și pentru reducerea sarcinilor aferente formalităților administrative. În prezent, punctele unice de contact sunt deschise prestatorilor de servicii (inclusiv personalului detașat și liber-profioniștilor) care intră sub incidența Directivei privind serviciile¹⁶, dar sfera lor de aplicare ar putea fi extinsă dacă statele membre ar considera adecvat să fie acoperite toate activitățile profesionale, nu doar cele cărora li se aplică Directiva privind serviciile. În același spirit, statele membre ar putea valorifica experiența dobândită prin crearea punctelor unice de contact dezvoltând noi instrumente online care ar simplifica și accelera procedurile de recunoaștere a calificărilor pentru toți profesioniștii, respectând însă în același timp legislația UE în domeniul protecției datelor, și anume Directiva 95/46/CE¹⁷.

În fine, pentru a crea sinergii, ar fi important să se asigure cooperarea strânsă dintre infrastructurile de e-guvernare ale statelor membre și portalul Your Europe, care promite să devină un punct de intrare unic pentru toate informațiile utile cu privire la drepturile cetățenilor în UE¹⁸ și la provocările legate de respectarea lor.

Întrebarea 6: Ați fi de acord ca statele membre să aibă obligația de a garanta că informațiile referitoare la autoritățile competente și la documentele necesare pentru recunoașterea calificărilor profesionale sunt disponibile prin intermediul unui punct central de acces online în fiecare stat membru? Ați fi în favoarea obligației de a facilita îndeplinirea online a procedurilor de recunoaștere pentru toți profesioniștii? (Vă rugăm să oferiți argumente concrete în sprijinul sau împotriva acestei abordări).

3.2. Mobilitate temporară

În 2005 s-a introdus un nou regim, cu scopul de a facilita prestarea temporară a serviciilor. În cadrul acestui nou regim, profesioniștii care doresc să presteze temporar anumite servicii, dar să-și păstreze reședința în statul membru de origine nu au obligația de a îndeplini proceduri de recunoaștere oficială în statul membru gazdă. Statele membre pot solicita doar o declarație prealabilă însoțită de o serie de documente, care să fie trimisă, dacă este necesar, autorității competente. Un mare număr de state membre utilizează în mod frecvent această opțiune.

Gestionarea situațiilor în care un profesionist provenit dintr-un stat membru unde profesia sa nu este reglementată se mută temporar într-un stat membru unde profesia respectivă este reglementată reprezintă un aspect foarte important. În astfel de cazuri, noul regim este deschis numai celor care pot face dovada a doi ani de experiență profesională sau a participării la un program de educație și formare reglementată. Anumiți factori interesați solicită extinderea posibilităților de alegere ale consumatorilor, lucru care poate fi realizat prin lărgirea

¹⁶ A se vedea Documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind transpunerea și punerea în aplicare a directivei - SEC(2010) 1292, 22.10.2010, http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/evaluation/staff-working-doc_en.pdf.

¹⁷ Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (JO L 281, 23.11.1995, p. 31).

¹⁸ Portalul Your Europe (europa.eu/youreurope) este dezvoltat de Comisie, în parteneriat cu statele membre. Consiliul editorial al portalului, format din reprezentanți ai statelor membre, trebuie să vegheze ca informațiile importante la nivel național să fie disponibile prin Your Europe și să asigure existența unor legături corespunzătoare între Your Europe și portalurile naționale de informații.

domeniului de aplicare a regimului mai puțin strict. Alții se tem însă de abuzuri, cum ar fi căutarea celei mai avantajoase proceduri (forum shopping). Modernizarea ar trebui să instaureze echilibrul corect dintre aceste poziții legitime.

3.2.1. *Consumatori care traversează frontierele*

Regula celor doi ani [articolul 5 alineatul (1) din directivă] este în general acceptată, deoarece asigură protecția consumatorilor din statele membre în care profesia este reglementată. Această regulă poate fi însă disproporționată în cazul consumatorilor care călătoresc din țara de origine într-un alt stat membru și care au ales serviciile unui profesionist din statul membru de origine, nu din statul membru în care călătoresc (de exemplu, un grup de turiști care a ales un ghid din țara de unde a plecat). În acest caz, profesionistul respectiv nu are contact cu consumatorii locali din statul membru gazdă. În consecință, cerințele legate de declarația prealabilă și de cei doi ani de experiență profesională anterioară ar putea să nu se justifice pe motive legate de protecția consumatorilor. Respectarea alegerii consumatorilor ar trebui să prevaleze asupra temerilor legate de forum shopping, care nu par să fie pertinente în aceste situații¹⁹. În atari condiții, cerințele legate de declarația prealabilă nu mai par necesare. Posibilitățile de alegere ale consumatorilor ar fi limitate numai în cazul în care riscurile legate de sănătatea publică sau de siguranța consumatorilor justifică verificarea prealabilă a calificărilor [conform articolului 7 alineatul (4) din directiva actuală].

¹⁹ În mod ideal acești profesioniști ar deține un card profesional european.

Întrebarea 7: Sunteți de acord ca cerințele referitoare la experiența profesională de doi ani cerută în cazul profesioniștilor care provin dintr-un stat membru unde profesia lor nu este reglementată să fie eliminate dacă este vorba de consumatori care traversează frontierele și care nu optează pentru serviciile unui profesionist local din statul membru gazdă? Credeți că, în acest caz, statul membru gazdă ar mai trebui să fie îndreptățit să solicite o declarație prealabilă? (Vă rugăm să oferiți argumente concrete în sprijinul sau împotriva acestei abordări.)

3.2.2. Subiectul „educației și formării reglementate”

Profesioniștii care au urmat un program de „educație reglementată” sunt și ei scutiți de cerința celor doi ani de experiență profesională. Directiva dă o definiție destul de restrictivă noțiunii de „educație reglementată”, considerând-o ca fiind educația ce implică o formare profesională care urmărește în special exercitarea unei anumite profesii, cu trimitere la cazuri concrete menționate în anexa III la directivă.

Totuși, lumea educației este într-o continuă evoluție și, în aceste condiții, directiva trebuie să țină pasul cu schimbările. Pentru a mări șansele de angajare în perspectiva procesului de învățare pe tot parcursul vieții, politicile de educație și formare vizează din ce în ce mai mult dezvoltarea unor aptitudini generale „transferabile” (de exemplu, comunicare, management), pe lângă aptitudinile specifice, legate de un anumit loc de muncă (aptitudini tehnice). În acest context, nu se justifică limitarea noțiunii de educație și formare reglementate la activitățile care urmăresc exercitarea unei anumite profesii [a se vedea articolul 3 alineatul (1) litera (e) din directivă]. Noțiunea de educație reglementată ar putea fi extinsă astfel încât să cuprindă orice activitate de educație și formare recunoscută de un stat membru și relevantă pentru profesia respectivă. Suplimentul Europass la diplomă²⁰ sau suplimentul Europass la certificatul profesional²¹ ar putea fi utilizate de instituțiile de formare pentru a oferi informații referitoare la cuprinsul și obiectivele programelor relevante. În condițiile aplicării unei definiții revizuite a educației și formării reglementate, de regimul mai puțin restrictiv de mobilitate temporară ar putea beneficia un număr mai mare de profesioniști cu o educație corespunzătoare. În același timp, statele membre ar fi îndreptățite să solicite în continuare declarații prealabile anuale în temeiul directivei modernizate (cu excepția cazurilor în care acest lucru devine superfluu în condițiile utilizării cardului profesional).

Întrebarea 8: Sunteți de acord ca noțiunea de „educație și formare reglementate” să includă toate activitățile de formare recunoscute de un stat membru care sunt relevante pentru o anumită profesie, și nu doar activitățile care urmăresc în special exercitarea unei anumite profesii? (Vă rugăm să oferiți argumente concrete în sprijinul sau împotriva acestei abordări.)

²⁰ Suplimentul Europass la diplomă se acordă absolvenților de studii superioare odată cu diploma obținută. Rolul său este să faciliteze înțelegerea calificărilor atestate de diplomă, în special în afara țării în care au fost obținute, a se vedea <http://europass.cedefop.europa.eu/europass/home/vernav/InformationOn/EuropassDiplomaSupplement.csp?jsessionid=43770C133C7D2B78EA4522BF5ABFF581.wpc1>.

²¹ Suplimentul Europass la certificatul profesional se acordă titularilor de certificate de învățământ sau formare profesională. El adaugă noi informații pe lângă cele incluse în certificatul oficial, pentru a facilita înțelegerea, în special de către angajatorii sau instituțiile din afara țării emitente. Pentru mai multe informații: <http://europass.cedefop.europa.eu/europass/home/vernav/InformationOn/EuropassCertificateSupplement.csp?jsessionid=43770C133C7D2B78EA4522BF5ABFF581.wpc1>

3.3. Deschiderea sistemului general

3.3.1. Niveluri de calificare

Articolul 11 din directivă prevede cinci niveluri de calificări, bazate pe tipul și durata formării profesionale. Atunci când un profesionist solicită recunoașterea calificărilor sale pentru o profesie care se încadrează în sistemul general, autoritatea competentă trebuie să utilizeze aceste niveluri pentru a determina dacă solicitantul poate beneficia de prevederile directivei. Dacă există o diferență de două sau mai multe niveluri între calificările profesionistului și calificările solicitate în statul membru gazdă, în prezent directiva nu se aplică.

Este posibil ca nivelurile definite la articolul 11 să se suprapună peste cele opt niveluri ale Cadrului european al calificărilor (European Qualifications Framework - EQF), bazat pe „rezultatele învățării”, odată ce acesta din urmă va fi implementat, în 2012²². Coexistența a două sisteme de clasificare creează riscul producerii unor confuzii pentru autoritățile competente și pentru alte părți interesate. În prezent se desfășoară un studiu comandat de DG Piață internă și servicii, care vizează evaluarea avantajelor și a limitelor diferitelor sisteme de clasificare în vederea recunoașterii. Rezultatele studiului vor fi disponibile în această toamnă.

O posibilă abordare ar fi evitarea oricărei clasificări a calificărilor care exclude anumite profesii din sfera de aplicare a directivei. Ca soluție, s-ar putea elimina nivelurile calificărilor de la articolul 11 (precum și anexa II, care este legată de articolul 11). Aceasta ar presupune ca autoritățile competente să nu mai determine eligibilitatea solicitanților în funcție de niveluri predefinite ale calificărilor, ci să se concentreze asupra identificării diferențelor substanțiale la nivelul formării profesionale pentru a decide dacă sunt necesare măsuri compensatorii. În consecință, autoritățile competente nu ar mai putea refuza cererile de recunoaștere pe motivul existenței unei diferențe la nivelul calificărilor, de exemplu între o diplomă universitară și o diplomă de studii secundare, nici nu ar mai putea exclude anumiți profesioniști de la recunoașterea calificărilor pe baza experienței profesionale atestate de un stat membru [așa cum se prevede în prezent la articolul 11 litera (a) din directivă]. Eliminarea acestor clasificări ar da într-o mai mare măsură mână liberă statelor membre.

Întrebarea 9: Ați fi de acord cu eliminarea clasificării menționate la articolul 11 (inclusiv anexa II)? (Vă rugăm să oferiți argumente concrete în sprijinul sau împotriva acestei abordări).

3.3.2. Măsuri compensatorii

Eliminarea articolului 11 implică riscul înmulțirii măsurilor compensatorii. Dacă s-ar elimina articolul 11, o posibilă opțiune ar fi recalibrarea sistemului de măsuri compensatorii în patru etape:

1) Articolul 14 alineatul (1) din directivă definește condițiile pe baza cărora statul membru gazdă poate impune măsuri compensatorii. Una dintre aceste condiții se referă la durata formării profesionale. În prezent, o diferență de cel puțin un an în ceea ce privește durata formării reprezintă în sine o justificare pentru a se lua măsuri compensatorii. Este discutabil dacă se mai justifică articolul 14 alineatul (1) din directivă.

²² Rapoartele referitoare la experiențele acumulate și reacțiile din cadrul consultării publice sugerează că aplicarea sistemului pe baza acestor niveluri predefinite este extrem de complexă.

2) Articolul 13 alineatul (2) din directivă impune ca profesioniștii să aibă cel puțin doi ani de experiență profesională dacă profesia lor nu este reglementată în statul membru de origine. În cazul în care nu îndeplinesc această cerință, profesioniștii nu pot beneficia în prezent de sistemul general. Nu există niciun motiv pentru care profesioniștii cu mai puțină experiență profesională să fie excluși. În orice situație, statul membru gazdă ar trebui să evalueze calificările acestora și implicit experiența profesională. În cazul în care calificările deviază substanțial de la cerințele aplicabile la nivel național, statul membru gazdă ar putea impune anumite măsuri compensatorii. În consecință, articolul 13 alineatul (2) din directivă ar fi eliminat.

3) Comisia a primit numeroase reclamații din partea cetățenilor în legătură cu măsurile compensatorii disproporționate impuse de autoritățile competente. În condițiile în care directiva modernizată nu mai conține nicio clasificare, ar putea fi introdusă în schimb o nouă garanție care să le ofere cetățenilor UE protecție împotriva măsurilor compensatorii arbitrare. Atunci când unui solicitant i se impune o măsură compensatorie, autoritatea competentă din statul membru și-ar putea justifica explicit decizia în funcție de:

a) diferențele substanțiale care există între formarea solicitantului și formarea cerută în statul membru gazdă (mai exact elementele cerute în statul membru gazdă care sunt insuficient acoperite de formarea solicitantului și motivul pentru care diferențele sunt considerate substanțiale)

b) motivul pentru care aceste diferențe substanțiale îl împiedică pe profesionistul respectiv să-și exercite profesia în statul membru gazdă.

4) În fine, pentru a facilita implementarea măsurilor compensatorii, ar putea deveni obligatorii anumite prevederi ale Codului de conduită pentru practicile administrative naționale care intră sub incidența directivei²³ (de exemplu, cerința impusă autorităților competente de a oferi teste de aptitudini cel puțin de două ori pe an). Pentru celelalte părți, însă, Codul de conduită nu ar trebui să devină obligatoriu.

Întrebarea 10: Dacă se elimină articolul 11 din directivă, cele patru etape prezentate mai sus ar trebui implementate în cadrul unei directive modernizate? În cazul în care nu sunteți în favoarea implementării tuturor celor patru etape, ați accepta totuși vreuna dintre ele? (Vă rugăm să oferiți argumente concrete în sprijinul sau împotriva celor patru etape individual sau în ansamblu.)

3.3.3. *Profesioniștii parțial calificați*

Directiva facilitează mobilitatea profesioniștilor cu calificări complete. În prezent ea nu se aplică persoanelor care și-au terminat studiile, dar care nu dețin încă toate calificările necesare pentru exercitarea profesiei în mod independent. Un număr tot mai mare de persoane doresc și ar trebui totuși să aibă posibilitatea de a beneficia de avantajele pieței interne prin efectuarea unui stagiu supravegheat și remunerat în străinătate. Curtea de Justiție a hotărât, în cauza *Morgenbesser*²⁴, că normele din tratat cu privire la libera circulație se aplică în astfel de cazuri, iar statele membre nu au voie, din principiu, să-i împiedice pe cetățeni să efectueze un stagiu supravegheat și remunerat în condițiile în care astfel de stagii sunt oferite de statele membre pentru propriii cetățeni. Statele membre trebuie să compare calificările solicitantului cu cele cerute la nivel național, pentru a stabili dacă ele sunt echivalente sau chiar identice.

²³ A se vedea: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/future/cocon_en.pdf.

²⁴ Curtea de Justiție, 13 noiembrie 2003, Cauza C-313/01, *Morgenbesser*, Rec. I-13467. (Această hotărâre a fost confirmată și de hotărârea Curții în Cauza C-345/08, *Pešla/Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern*.)

În conformitate cu jurisprudența *Morgenbesser*, în directiva modernizată ar putea fi preluate două principii. În primul rând, garanțiile procedurale ale directivei ar putea fi extinse și la nivelul absolvenților programelor de formare academică care doresc să desfășoare în străinătate un program de practică supravegheat și remunerat, cu condiția ca statul membru gazdă să ofere un astfel de stagiu pentru propriii cetățeni. Concret, acest lucru se referă la termenele limită pe care trebuie să le respecte autoritățile competente în luarea deciziilor, dar și la obligația de a confirma primirea cererilor într-un anumit interval de timp și informarea solicitanților cu privire la eventualele documente care trebuie adăugate la dosar. În același timp, directiva ar putea stabili clar că țara de origine nu are voie să refuze, din principiu, recunoașterea unui stagiu pentru simplul motiv că a fost efectuat în străinătate. Garanțiile procedurale ale directivei s-ar putea aplica și în acest context.

Întrebarea 11: Ați fi de acord cu extinderea avantajelor oferite de directivă și la nivelul absolvenților programelor de formare academică ce doresc să efectueze în străinătate stagii de practică supravegheate și remunerate în domeniul lor profesional? (Vă rugăm să oferiți argumente concrete în sprijinul sau împotriva acestei abordări.)

3.4. Valorificarea potențialului IMI

3.4.1. Utilizarea obligatorie a IMI pentru toate profesiile

Cooperarea dintre statele membre prin IMI a devenit deja o practică de fiecare zi. Ea nu este însă obligatorie pentru autoritățile competente în cazul profesioniștilor ale căror activități sunt excluse din sfera de aplicare a Directivei privind serviciile. Feedback-ul primit de la autoritățile competente în rapoartele din 2010 în care se relatează experiențele acumulate, precum și în urma consultării publice, a reflectat sprijinul larg pentru utilizarea obligatorie a sistemului, dincolo de profesiile care intră sub incidența Directivei privind serviciile. O posibilă abordare în contextul modernizării directivei ar fi să se ia măsuri astfel încât toate autoritățile competente să răspundă prin intermediul IMI la întrebările omologilor din alte state membre²⁵.

3.4.2. Un mecanism de alertă pentru profesiile din domeniul sănătății

Un lucru deosebit de important este necesitatea introducerii unei forme de cooperare mai proactive. Pentru profesiile care intră sub incidența Directivei privind serviciile există deja un mecanism de alertă care permite autorităților competente să se informeze reciproc, în anumite condiții, în legătură cu activitățile din domeniul serviciilor care ar putea cauza pagube grave asupra sănătății și siguranței persoanelor sau asupra mediului. În consecință, activitățile meșteșugarilor intră sub incidența acestui mecanism de alertă, nu însă și cele ale profesioniștilor din domeniul sănătății, cărora nu li se aplică prevederile Directivei privind serviciile.

Care ar fi cea mai potrivită soluție pentru profesioniștii din domeniul sănătății? **Prima opțiune** ar fi aplicarea în cazul profesioniștilor din domeniul medical a aceluiași mecanism de alertă care se aplică profesiilor acoperite de Directiva privind serviciile: alerta s-ar limita astfel la situațiile în care există dovezi clare din care reiese că un profesionist din domeniul

²⁵ În măsura în care această cooperare implică prelucrarea datelor personale, este necesar să se respecte legislația UE în domeniu, după cum se precizează la articolul 56 alineatul (2) din Directiva privind calificările profesionale, cu trimitere la Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (JO L 281, 23.11.1995, p. 31).

medical migrează către un alt stat membru deși a făcut obiectul unor sancțiuni care îi interzic să-și exercite profesia în statul membru de origine. Alerta s-ar limita la anumite state membre în cazul cărora există probabilitatea apariției unor riscuri sau a unor consecințe negative, ceea ce înseamnă să se ia în considerare factorii care ar putea indica probabilitatea ca profesionistul respectiv să activeze într-un alt stat membru. **O altă opțiune**, care ar oferi protecție mai eficace pacienților, ar fi introducerea obligației de a lansa o alertă către toate statele membre în momentul în care un profesionist din domeniul sănătății care beneficiază de mobilitate își pierde dreptul de practică în urma sancțiunilor aplicate într-un stat membru. Orice măsură luată în această privință ar trebui să fie conformă cu Carta drepturilor fundamentale și mai ales să respecte regulile de protecție a datelor personale și dreptul la acțiune în justiție.

Întrebarea 12: Pe care dintre cele două opțiuni pentru introducerea unui mecanism de alertă pentru profesioniștii din domeniul sănătății în cadrul sistemului IMI ați prefera-o?

Opțiunea 1: Extinderea mecanismului de alertă prevăzut de Directiva privind serviciile la nivelul tuturor profesioniștilor, inclusiv al profesioniștilor din domeniul sănătății. (Statul membru inițiator ar decide cărui alt stat membru să i se adreseze alerta.)

Opțiunea 2: Introducerea unei obligații mai ample și mai riguroase a statelor membre de a alerta toate celelalte state membre în cazul în care unui profesionist din domeniul sănătății i se interzice să-și practice meseria ca urmare a unei sancțiuni disciplinare. (Statul membru inițiator ar avea obligația de a adresa fiecare alertă tuturor celorlalte state membre.)

3.5. Cerințe lingvistice

Conform articolului 53 din directivă, profesioniștii trebuie să aibă cunoștințele lingvistice necesare pentru a-și desfășura activitățile în statul membru gazdă. În acest context, statele membre trebuie să țină cont de principiul proporționalității, care exclude testele de limbă sistematice. Testarea de la caz la caz a cunoștințelor lingvistice ale cetățenilor UE interesați de mobilitatea profesională poate reprezenta o modalitate legitimă de protejare a intereselor consumatorilor și pacienților. Dacă este însă aplicată în mod disproporționat, testarea lingvistică sistematică poate deveni o metodă incorectă de îngrijire a dreptului profesioniștilor străini de a desfășura o activitate profesională. Principala responsabilitate de verificare a aptitudinilor lingvistice necesare le revine angajatorilor.

În prezent se desfășoară în mai multe state membre o dezbatere publică pe marginea cerințelor lingvistice pentru profesioniștii din domeniul sănătății. Chestiunea aptitudinilor lingvistice ale profesioniștilor din domeniul sănătății devine tot mai importantă pe măsură ce se accentuează migrația acestora și este deosebit de acută în cazul celor care beneficiază de recunoaștere automată și intră în contact direct cu pacienții. Ar fi cazul ca aceștia să fie supuși unor teste de limbă? Și în caz afirmativ, în ce moment?

- O opțiune ar fi clarificarea Codului de conduită²⁶, ceea ce ar permite într-o mai mare măsură adaptări viitoare.

²⁶ În prezent, statele membre pot verifica dacă profesioniștii au cunoștințele lingvistice necesare pentru desfășurarea activităților, însă trebuie să facă acest lucru într-un mod proporțional. Aceasta înseamnă că nu au voie să-i oblige în mod sistematic pe profesioniștii străini să susțină teste de cunoștințe lingvistice. Profesioniștii trebuie să aibă posibilitatea de a-și dovedi cunoștințele de limbă prin alte mijloace (de exemplu, o diplomă obținută în limba respectivă, experiența profesională din țară, un certificat de cunoștințe lingvistice etc.). De asemenea, nivelul cunoștințelor lingvistice cerute variază în funcție de tipul de activitate și de cadrul în care se va desfășura. Verificarea cunoștințelor de limbă

- O altă opțiune ar fi să se introducă în directivă o regulă aplicabilă special profesioniștilor din domeniul sănătății care au contact direct cu pacienții. Această prevedere ar permite o verificare unică a aptitudinilor lingvistice necesare înainte ca profesioniștii să intre pentru prima dată în contact direct cu pacienții.

Întrebarea 13: Care dintre cele două opțiuni prezentate mai sus vi se pare preferabilă?

Opțiunea 1: Clarificarea regulilor existente din Codul de conduită;

Opțiunea 2: Modificarea directivei în ceea ce privește profesioniștii din domeniul sănătății care au contact direct cu pacienții și beneficiază de recunoaștere automată.

4. MODERNIZAREA RECUNOAȘTERII AUTOMATE

4.1. O abordare a procesului de modernizare în trei etape

Directiva privind calificările profesionale prevede un set de condiții minime armonizate pentru formarea profesională a medicilor, stomatologilor, asistenților medicali generaliști, moașelor, farmaciștilor, medicilor veterinari și arhitecților. Aceste cerințe minime de formare constituie de mulți ani baza recunoașterii automate. Sistemul de recunoaștere automată pentru aceste profesii este în general considerat un succes. Câteva dintre condițiile legate de formarea profesională datează însă de treizeci de ani, motiv pentru care multe părți interesate solicită modernizarea directivei. Directiva modernizată ar trebui să păstreze ca punct de plecare principiile de bază ale recunoașterii automate, cu un mecanism flexibil de actualizare a cerințelor specifice referitoare la formarea profesională. Acest mecanism ar putea fi apoi folosit pentru a integra în cadrul sistemului de recunoaștere automată reformele care se desfășoară în prezent în domeniul educației. În același timp, modernizarea trebuie să ia în considerare progresele științifice și tehnice permanente. Astfel, modernizarea ar putea avea loc în trei etape:

Într-o primă etapă, ar putea fi modificată chiar directiva, cu scopul de a clarifica și adapta elementele de bază ale cerințelor legate de formarea profesională, cum ar fi clarificarea perioadelor minime de formare și înăsprirea măsurilor care asigură calitatea serviciilor oferite de profesioniști. De asemenea, este necesar să se schimbe cadrul instituțional, iar actualul sistem de comitologie să fie înlocuit de actele de punere în aplicare și de actele delegate²⁷, în conformitate cu Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. În mod ideal, asupra acestor schimbări vor decide Consiliul de Miniștri și Parlamentul European, la propunerea Comisiei, care va fi prezentată înainte de sfârșitul anului 2011. Actul privind piața unică din 13 aprilie recomandă ca până la sfârșitul anului 2012 să se obțină un acord politic cu privire la această etapă.

În a doua etapă, s-ar utiliza cadrul nou introduselor acte de punere în aplicare și acte delegate în vederea actualizării tematicii de formare pentru toate profesiile în cauză și a elaborării unor seturi de competențe acolo unde este necesar. (În această privință, este de reținut faptul că, în cadrul actualei proceduri de comitologie, Comisia este deja împuternicită să acționeze.) În acest domeniu, schimbările ar necesita implicarea în amonte a autorităților competente care au început deja să relaționeze în vederea dezvoltării expertizei și care au sprijinit cu succes

poate avea loc numai la finalul procedurii de recunoaștere și nu poate constitui un motiv pentru refuzul recunoașterii calificărilor profesionale.

²⁷

A se vedea articolele 290 și 291 din tratat.

Comisia în evaluarea directivei actuale în 2010. A doua etapă ar începe în 2013 și ar putea fi finalizată în 2014.

În cele din urmă, **în a treia etapă**, armonizarea cerințelor minime de formare ar putea fi optimizată dacă va fi necesar, de exemplu prin trecerea de la un sistem de ore de formare la utilizarea Sistemului european de credite transferabile (ECTS)²⁸ la nivelul statelor membre, pentru a facilita recunoașterea automată în viitor. În prezent se află în desfășurare un studiu extern cu privire la reformele educaționale²⁹, care va trata meritele potențiale ale utilizării punctelor ECTS în acest domeniu. În funcție de rezultatele studiului, ar putea fi avut în vedere un mecanism pentru clarificarea numărului minim de ani care să fie specificat în directiva modernizată ca echivalent al unui anumit număr de puncte ECTS. Acest lucru va necesita însă eforturi suplimentare și o mai mare implicare a universităților și a profesioniștilor. Prima evaluare ar putea demara în 2014.

Întrebarea 14: Ați fi de acord cu o abordare a procesului de modernizare a cerințelor minime în materie de formare prevăzute de directivă care să conștie în următoarele trei etape:

- prima etapă în care să se revizuiască elementele de bază, mai ales perioadele minime de formare, și să se pregătească cadrul instituțional pentru adaptări viitoare, ca parte a procesului de modernizare a directivei din perioada 2011-2012;

- a doua etapă, (2012-2013) în care să se acționeze pe baza elementelor fundamentale revizuite, aceasta incluzând, acolo unde este necesar, revizuirea tematicii formării profesionale și o serie de prime măsuri în direcția adăugării de competențe prin utilizarea noului cadru instituțional; și

- a treia etapă (după 2014), în care să se abordeze subiectul creditelor ECTS, utilizându-se noul cadru instituțional?

4.2. Mai multă încredere în recunoașterea automată

În rapoartele prezentate, mai multe autorități competente au solicitat consolidarea sistemului de recunoaștere automată. Unele dintre ele au susținut că este necesar ca directiva să prevadă o mai mare armonizare a perioadelor minime de formare profesională, de exemplu prin introducerea unui număr de ore de formare sau clarificarea criteriului care se aplică – ani sau ore de formare. O altă posibilă direcție de acțiune ar fi să se analizeze ce organism sau autoritate națională ar putea să-și asume mai multe responsabilități pentru a garanta că formarea profesională care permite obținerea unui anumit titlu respectă în permanență cerințele directivei.

4.2.1. Clarificarea statutului profesioniștilor

Directiva privind calificările profesionale prevede un set de condiții minime armonizate pentru formarea profesională a medicilor, stomatologilor, asistenților medicali generaliști, moașelor, farmaciștilor, medicilor veterinari și arhitecților. Aceste cerințe minime de formare constituie în prezent unica bază pentru recunoașterea automată a calificărilor acestor

²⁸ Mai multe informații se pot găsi la adresa: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm.

²⁹ Studiul efectuat de GBP va fi publicat în luna octombrie.

profesioniști. Diplomele care atestă îndeplinirea cerințelor minime de formare sunt suficiente pentru ca titularii lor să se poată stabili într-un alt stat membru decât cel în care au fost obținute calificările. Pot apărea însă situații în care titularii de diplome își pierd dreptul de a-și exercita profesia pentru care erau calificați în statul membru de origine (de exemplu, pentru că nu au respectat cerințele naționale privind dezvoltarea profesională continuă).

În directiva actuală există o discrepanță. În cazul prestării temporare de servicii, profesioniștii sunt obligați să demonstreze că au dreptul de a-și exercita profesia în statul membru de origine și că nu fac obiectul unei interdicții, de exemplu în urma nerespectării cerințelor interne legate de dezvoltarea profesională continuă. În cazul stabilirii nu se prevede însă în mod explicit o cerință asemănătoare. Ar fi logic ca această cerință să se aplice și în cazul în care un profesionist dorește să se stabilească permanent într-un alt stat membru. Astfel, medicii care și-au pierdut dreptul de a profesa într-un anumit stat membru nu ar mai putea să migreze într-un altul.

Întrebarea 15: Profesioniștii care doresc să se stabilească într-un alt stat membru decât cel în care și-au dobândit calificările trebuie să demonstreze în statul membru gazdă că au dreptul de a-și exercita profesia în statul membru de origine. Acest principiu se aplică în cazul mobilității temporare. Credeți că el ar trebui extins și în cazul stabilirii profesioniștilor? (Vă rugăm să oferiți argumente concrete în sprijinul sau împotriva acestei abordări.) Considerați necesar ca directiva să abordeze mai pe larg subiectul dezvoltării profesionale continue?

4.2.2. *Clarificarea perioadelor minime de formare pentru medici, asistenți medicali și moașe*

În prezent, pentru anumite profesii sectoriale, durata minimă a perioadei de formare se exprimă în ani sau ore de formare. Această situație creează confuzii, deoarece nu este clar dacă cele două criterii constituie două opțiuni diferite sau dacă se aplică împreună. Multe părți interesate sugerează combinarea celor două criterii. Directiva modernizată ar putea aduce clarificări referitoare la medici, asistenți medicali și moașe, în cazul cărora cele două condiții sunt deja stabilite, dar sunt prezentate ca opțiuni.

Întrebarea 16: Ați fi de acord cu clarificarea cerințelor minime de formare pentru medici, asistenți medicali și moașe pentru a se stabili aplicarea cumulată a condițiilor referitoare la numărul minim de ani de formare și la numărul minim de ore de formare? (Vă rugăm să oferiți argumente concrete în sprijinul sau împotriva acestei abordări.)

4.2.3. *Asigurarea unui grad mai mare de respectare a legislației la nivel național*

Recunoașterea automată în cazul profesiilor pentru care cerințele minime de formare au fost armonizate se acordă pe baza titlurilor profesionale primite de membrii profesiilor respective, în urma respectării conținutului minimal al programelor de formare prevăzute de directivă. Conținutul acestor programe evoluează însă în permanență. În plus, multe universități au implementat reforme în cadrul procesului de la Bologna³⁰, fapt care generează numeroase schimbări, cum ar fi centrarea pe studenți a procesului educațional. Se pune astfel problema modului în care statele membre vor putea să asigure în viitor respectarea de către universități și de către alte instituții de învățământ a cadrului stabilit de directivă în lumina reformelor în curs.

O altă provocare este notificarea Comisiei de către statele membre cu privire la noile evoluții, mai ales în ceea ce privește noile titluri profesionale acordate în statele membre. În practică, aceste informații parvin abia în momentul în care absolvenții părăsesc universitățile cu diplomele aferente, fapt care limitează capacitatea unora dintre aceștia de a beneficia de recunoașterea automată sau creează cel puțin o mare incertitudine cu privire la libera circulație.

Pentru a trata aceste două aspecte, directiva modernizată ar putea impune statelor membre să notifice schimbările legate de diplome în momentul acreditării acestora de către o instituție de acreditare sau aprobării de către un alt organism public, așadar cu mult înainte ca studenții să absolve și să primească diplomele respective. Organismele desemnate (care nu trebuie

³⁰ Procesul de la Bologna a fost lansat în 1999 în vederea asigurării în Europa a unor sisteme de învățământ superior mai comparabile, mai compatibile și mai coerente. Pentru mai multe informații: <http://www.ehea.info/>.

neapărat să fie nou-create) ar îndeplini funcția de asigurare a conformității la nivel național, mai exact de garantare a respectării cerințelor minime de formare armonizate prevăzute de directivă. Notificările ar putea fi însoțite de un raport al organismului care îndeplinește funcția de asigurare a conformității la nivel național. Scopul acestor schimbări nu este numai să le ofere tinerilor absolvenți o mai mare certitudine cu privire la posibilitatea de a beneficia de recunoașterea automată, ci și de a spori încrederea dintre statele membre.

Întrebarea 17: Considerați că statele membre ar trebui să transmită notificări cu privire la aprobarea noilor programe de educație și formare? Ați fi de acord ca statele membre să aibă obligația de a prezenta Comisiei rapoarte cu privire la respectarea prevederilor directivei în cazul fiecărui program de educație și formare care duce la dobândirea unui titlu notificat Comisiei? Credeți că statele membre ar trebui să desemneze un organism național de verificare a conformității? (Vă rugăm să oferiți argumente concrete în sprijinul sau împotriva acestei abordări.)

4.3. Medici: medici specialiști

Comisia a primit numeroase comentarii referitoare la formarea specialiștilor, legate în principal de două aspecte. În primul rând, recunoașterea automată poate fi extinsă în prezent la noi specializări numai dacă acestea există în cel puțin două cincimi din statele membre. Acest prag ar putea constitui un contra-stimulent pentru inovare și ar putea limita posibilitățile de introducere în directivă a noilor specializări. Ar fi oportun să se reducă acest prag de la două cincimi la o treime. Astfel, pragul pentru introducerea de noi specializări în directivă ar corespunde pragului propus pentru platformele comune (a se vedea secțiunea 2.3).

Întrebarea 18: Sunteți de acord ca pragul reprezentat de numărul minim de state membre în care există o anumită specializare să fie redus de la două cincimi la o treime? (Vă rugăm să oferiți argumente concrete în sprijinul sau împotriva acestei abordări.)

Cel de-al doilea aspect se referă la cadrul general pentru organizarea formării specialiștilor. Directiva oferă o marjă mică pentru recunoașterea cunoștințelor acumulate anterior în cadrul unui program de formare având un nivel cel puțin echivalent celui corespunzător unei anumite specializări. Acest lucru este valabil mai ales în cazul specializărilor derivate din medicina internă sau din chirurgia generală³¹. Dacă un medic a urmat un program de specializare după care urmează un altul, el ar trebui, în principiu, să urmeze integral al doilea program, de la început. Modernizarea directivei ar putea oferi statelor membre posibilitatea de a acorda scutiri parțiale de la anumite părți ale programelor de specializare care au fost deja parcurse în contextul unor specializări anterioare.

Întrebarea 19: Sunteți de acord că directiva modernizată ar putea constitui pentru statele membre ocazia de a acorda scutiri parțiale dacă anumite părți din programul de specializare au fost deja efectuate în contextul altor programe de specializare? În caz afirmativ, există condiții care trebuie îndeplinite pentru a beneficia de scutire parțială? (Vă rugăm să oferiți argumente concrete în sprijinul sau împotriva acestei abordări.)

³¹ În ceea ce privește medicina internă, sunt vizate 11 specializări: imunologie, reumatologie, medicină respiratorie, gastroenterologie, cardiologie, endocrinologie, geriatrie, boli renale, hematologie generală, boli transmisibile și oncologie clinică. Următoarele 11 specializări pot fi considerate strâns legate de chirurgia generală: chirurgie plastică, chirurgie toracică, chirurgie pediatrică, chirurgie vasculară, chirurgie gastroenterologică, neurochirurgie, ortopedie, chirurgie maxilo-facială, stomatologie, chirurgie dentară, orală și maxilo-facială și urologie.

4.4. Asistenți medicali și moașe

Cerința pentru accesul la formarea de asistent medical este în prezent de minimum zece ani de formare școlară generală (aceeași cerință se aplică formării de moașă în cadrul așa-numitei formări de tip I [articolul 40 alineatul (2) litera (a)]). Profesia de asistent medical a evoluat însă foarte mult în ultimii treizeci de ani: îngrijirile medicale la domiciliu, utilizarea terapiilor complexe și evoluția constantă a tehnologiilor presupun o mai mare independență a activității de asistent medical. În mai multe state membre, din cauza penuriei de medici, asistenții medicali și moașele sunt nevoiți să execute sarcini care înainte aparțineau exclusiv medicilor. Există temeri că studenții care sunt admiși la școala de asistenți medicali după doar zece ani de învățământ școlar general nu au competențele și cunoștințele de bază necesare pentru a începe o formare care ar trebui să-i pregătească să facă față unor nevoi de îngrijiri medicale complexe. O soluție ar fi așadar să se impună statelor membre să permită accesul la formarea de asistent medical numai candidaților care au absolvit cel puțin 12 ani de învățământ școlar general (aceeași cerință ar trebui să se aplice și formării de moașă de tip I). Această cerință există deja în mai multe state membre. Opțiunea alternativă ar fi menținerea statu-quoului.

Întrebarea 20: Care dintre opțiunile prezentate mai sus vi se pare cea mai bună?

Opțiunea 1: Menținerea cerinței de zece ani de formare școlară generală

Opțiunea 2: Creșterea perioadei de formare școlară generală obligatorie de la 10 la 12 ani

4.5. Farmaciști

Rolul tradițional al farmaciștilor a evoluat de la simpla furnizare a medicamentelor la o implicare mai directă, care include consilierea și informarea pacientului, sau chiar verificarea, monitorizarea și adaptarea tratamentului, în funcție de necesități. Farmacia comunitară devine din ce în ce mai importantă. Mai multe părți interesate au sugerat extinderea listei de activități profesionale pe care farmaciștii sunt autorizați să le exercite în statele membre, prevăzută la articolul 45 alineatul (2) din directivă, pentru a reflecta aceste evoluții. Noile activități profesionale a căror includere este cel mai frecvent solicitată de către părțile interesate sunt îngrijirile farmaceutice, farmacia comunitară și farmacovigilența. Totodată, numeroase părți interesate propun ca directiva [actualul articol 44 alineatul (2) litera (b)] să prevadă un stagiu obligatoriu de pregătire practică de șase luni, imediat după absolvirea formării universitare, în care farmaciștii să se pregătească pentru rolul lor.

O altă întrebare este dacă statele membre ar trebui să le interzică farmaciștilor calificați care și-au obținut calificările într-un alt stat membru să deschidă noi farmacii. Articolul 21 alineatul (4) din directiva actuală permite statelor membre să nu recunoască automat calificările farmaciștilor pentru înființarea sau administrarea unor noi farmacii, inclusiv a celor deschise de mai puțin de trei ani. Această situație contravine principiului general al recunoașterii automate și reprezintă o discriminare împotriva farmaciștilor din UE. Discriminarea îndreptată împotriva cetățenilor UE din alte state membre este incompatibilă cu piața unică. Irlanda a renunțat deja la aplicarea acestei derogări, iar Regatul Unit intenționează să o abandoneze și el până la sfârșitul verii. Pentru a promova libera circulație a farmaciștilor și a da efect deplin principiului recunoașterii automate, se propune eliminarea acestei dispoziții. De altfel, articolul 61 din directivă permite deja acordarea de derogări atunci când există o necesitate reală.

Întrebarea 21: Considerați că este nevoie ca lista activităților farmaciștilor să fie extinsă? Sunteți în favoarea ideii de a adăuga cerința privind stagiul obligatoriu de șase luni, așa cum s-a indicat mai sus? Sunteți în favoarea eliminării articolului 21 alineatul (4) din directivă? (Vă rugăm să oferiți argumente concrete în sprijinul sau împotriva acestei abordări.)

4.6. Arhitecți

În numeroase state membre, universitățile oferă o programă de cel puțin cinci ani pentru studiile de arhitectură. Directiva nu creează obstacole împotriva acestei tendințe: cerința unei formări de patru ani universitari pentru arhitecți, definită la articolul 46 din directivă, reprezintă doar o cerință minimă, care le permite statelor membre și universităților să aplice standarde mai ridicate pentru formarea viitorilor arhitecți. Organizațiile profesionale ale arhitecților sugerează însă că formarea prevăzută de directivă ar putea fi prelungită, de la patru la cinci ani, pentru a reflecta evoluția profesiei.

Propunerea de a armoniza la nivelul UE cerința unei formări de cinci ani ridică probleme. În primul rând, Comisia nu este în măsură să confirme care dintre diplomele deja publicate în directivă ca fiind conforme cu prevederile sale actuale atestă o formare de cinci ani. Ca atare, armonizarea duratei minime a formării prin stabilirea ei la cinci ani ar necesita existența unui regim al drepturilor dobândite pentru arhitecții a căror formare a început (sau va fi început) înainte de intrarea în vigoare a directivei modernizate, în 2012 sau 2013, pe lângă regimul deja existent al drepturilor dobândite pentru arhitecții formați înainte de intrarea în vigoare a primei directive privind arhitecții în 1985 (a se vedea articolul 49 din Directiva 2005/36/CE, coroborat cu anexa VI).

În al doilea rând, această soluție ar însemna reducerea semnificativă a flexibilității, fără a rezolva o altă problemă reală legată de mobilitate: cum să se ia în calcul stagiile practice, un aspect al formării de arhitect care este deja recunoscut în numeroase state membre ca fiind un element important al formării arhitecților?

Două opțiuni par să existe în această situație:

Prima opțiune ar fi menținerea cerinței actuale care prevede formarea de patru ani.

A doua opțiune este apropierea prevederilor directivei de situația existentă în majoritatea statelor membre, lăsându-le în același timp tuturor o marjă de manevră mai largă: pentru a beneficia de recunoașterea automată, arhitecții ar trebui să ateste fie cel puțin cinci ani de studii universitare urmați de minimum un an de stagiu practic sau cel puțin patru ani de studii universitare și minimum doi ani de stagiu practic. În consecință, ar fi necesari cel puțin șase ani pentru a deveni arhitect calificat în Uniunea Europeană, această perioadă incluzând în toate situațiile și un stagiu practic.

Întrebarea 22: Care dintre cele două opțiuni prezentate mai sus vi se pare mai bună?

Opțiunea 1: Menținerea cerinței actuale care prevede o formare de cel puțin patru ani de studii universitare.

Opțiunea 2: Completarea cerinței actuale de minimum patru ani de studii universitare cu cerința unui stagiu practic de doi ani. Alternativ, arhitecții ar putea beneficia de recunoașterea automată după absolvirea unui program de studii universitare de cinci ani, urmați de cel puțin un an de stagiu practic.

4.7. Recunoașterea automată în sectorul artizanal, comercial și industrial

În sectorul artizanal, comercial și industrial, recunoașterea automată depinde de două condiții: (1) un anumit număr de ani de experiență, care variază în funcție de activitate și (2) identificarea clară a activității profesionale, bazată pe anexa IV a directivei. În ceea ce privește prima condiție, evaluarea a arătat că nu există motive pentru a modifica numărul minim de ani de experiență ceruți. Cât despre a doua condiție, există opinia generalizată că anexa IV în forma sa curentă nu permite întotdeauna identificarea clară a unei profesii pe baza activităților enumerate în cuprinsul său. În prezent, anexa IV se referă la Clasificarea internațională standard, pe industrie, a tuturor activităților economice (ISIC)³², însă nu la versiunea cea mai recentă a acesteia, ci uneori la cea din anii 1950 și 1960.

O opțiune ar fi să se ia ca referință aceeași clasificare ISIC, în versiunea cea mai recentă, din 2008, care include o listă mai precis definită a activităților. În condițiile unei evoluții rapide a tehnologiilor, este important să se definească și să se actualizeze calificările și profesiile corespondente. Diverse părți interesate au propus ca referințe vocabularul comun privind achizițiile publice al UE³³, care este actualizat periodic, sau Clasificarea internațională standard a ocupațiilor (ISCO)³⁴, în forma sa revizuită în 2008.

Directiva modernizată ar trebui să păstreze principiul recunoașterii automate pentru profesiile din sectorul artizanal, comercial și industrial, însă clasificarea activităților ca atare poate fi efectuată la o dată ulterioară, în funcție de rezultatele studiului.

Întrebarea 23: Care dintre următoarele opțiuni vi se pare mai bună?

Opțiunea 1: Modernizarea imediată prin înlocuirea clasificării ISIC 1958 cu ISIC 2008.

Opțiunea 2: Modernizarea imediată prin înlocuirea anexei IV cu vocabularul comun folosit în domeniul achizițiilor publice.

Opțiunea 3: Modernizarea imediată prin înlocuirea anexei IV cu nomenclatura ISCO, așa cum a fost revizuită în 2008.

Opțiunea 4: Modernizarea în două faze: confirmarea în directiva modernizată a faptului că recunoașterea automată continuă să se aplice pentru activitățile din sectorul artizanal, comercial și industrial. Activitățile conexe ar continua să fie cele din anexa IV până în 2014, când se va stabili, printr-un act delegat, o nouă listă de activități. Lista activităților ar trebui să se bazeze pe una dintre clasificările indicate la opțiunile 1, 2 sau 3.

4.8. Calificări obținute în țări terțe

Directiva privind calificările profesionale se aplică, în esență, cetățenilor UE care dețin calificări obținute într-un stat membru al UE. Ea este utilă însă și pentru cetățenii UE care

³² Nomenclatură adoptată de Organizația Națiunilor Unite în 1948 și revizuită în 1958, 1968, 1989 și 2006 (cea mai recentă revizuire a fost publicată în 2008).

³³ A se vedea Regulamentul (CE) nr. 2195/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 noiembrie 2002 privind Vocabularul comun privind achizițiile publice (CPV) (JO L 340, 16.12.2002, p.1), modificat ultima dată în 2009. Disponibil la adresa: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:340:0001:0001:EN:PDF>

³⁴ Adoptată de Organizația Internațională a Muncii (ILO) și disponibilă la adresa: <http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/index.htm>

dețin calificări obținute în afara Uniunii Europene (de exemplu diplome obținute în Canada sau China).

Directiva se aplică cetățenilor UE care au obținut inițial calificările într-o țară terță, dacă acestea au fost deja recunoscute într-un stat membru și dacă cetățenii respectivi au dobândit totodată și o experiență profesională de trei ani în statul membru respectiv. Articolul 3 alineatul (3) facilitează libera circulație a acestor cetățeni UE atunci când se instalează într-un alt stat membru. Aceștia pot beneficia așadar de toate garanțiile procedurale prevăzute de sistemul general (de exemplu, obținerea unei decizii rapide și motivate cu privire la recunoașterea sau nu a calificărilor). Pe scurt, trei ani de experiență profesională legitimă și efectivă într-un stat membru permit tratarea calificărilor obținute inițial într-o țară terță în mod identic celor obținute într-un stat membru.

Directiva conține însă și garanții pentru respectarea cerințelor minime de formare care sunt deja armonizate la nivelul UE (pentru anumite profesii din domeniul sănătății și pentru arhitecți). Potrivit articolului 2 alineatul (2) din directivă, statele membre nu trebuie să recunoască calificările obținute de cetățenii UE într-o țară terță dacă nivelul acestor calificări nu corespunde cerințelor minime aplicabile calificărilor obținute în UE. Statele membre trebuie totodată să evite declanșarea unei dislocări masive a forței de muncă calificate din țările terțe³⁵.

Principala întrebare este dacă penuria globală de forță de muncă calificată impune ajustarea prevederilor de mai sus. Această ajustare ar avea beneficii în primul rând pentru cetățenii din UE, însă ar putea avea un impact și asupra cetățenilor din țări terțe care beneficiază de drepturi în temeiul legislației europene: rudele cetățenilor UE³⁶, rezidenții de lungă durată³⁷, refugiații³⁸ și posesorii de Carte Albastră³⁹ sunt tratați în același mod ca cetățenii UE în ceea ce privește recunoașterea calificărilor profesionale (deși instrumentele legislative pertinente nu se aplică în mod obligatoriu pentru toate statele membre ale UE). Această ajustare ar sprijini politica Uniunii Europene de sporire a mobilității în cadrul politicii europene de vecinătate revizuite.

Întrebarea 24:

Considerați că sunt necesare ajustări în ceea ce privește tratamentul prevăzut de directivă pentru cetățenii UE care dețin calificări obținute în țări terțe, de exemplu prin reducerea duratei de trei ani prevăzute la articolul 3 alineatul (3)? Ați fi de acord cu o asemenea ajustare și în cazul cetățenilor din țări terțe, inclusiv al celor care intră sub incidența politicii europene de vecinătate, care beneficiază de o clauză de egalitate de tratament în temeiul legislației europene aplicabile? (Vă rugăm să oferiți argumente concrete în sprijinul sau împotriva acestei abordări.)

³⁵ În acest context se va lua în considerare Codul de practică mondial al OMS pentru recrutarea internațională a personalului sanitar.

³⁶ Directiva 2004/38/CE.

³⁷ Directiva 2003/109/CE.

³⁸ Directiva 2004/83/CE.

³⁹ Directiva 2009/50/CE.

5. CUM PUTEȚI RĂSPUNDE LA CARTEA VERDE?

Comisia invită toate părțile interesate să își prezinte contribuțiile până la data de 20 septembrie 2011, de preferință prin email, la adresa:

DG Internal Market and Services, Unit E-4 “Free movement of professionals”

E-mail: MARKT-PQ-EVALUATION@ec.europa.eu

Adresă poștală: European Commission

Internal Market Directorate General, Unit E-4

Rue de Spa 2

Office 06/014

1049 Bruxelles

Belgia

Contribuțiile nu trebuie să acopere neapărat toate chestiunile ridicate în prezenta Carte verde. Ele se pot limita la chestiunile de interes deosebit pentru dumneavoastră. Vă rugăm să indicați în mod clar aspectele la care face referire contribuția dumneavoastră. Vă rugăm să oferiți, în măsura în care este posibil, argumente concrete în sprijinul sau împotriva opțiunilor și a abordărilor prezentate în document.

Toate contribuțiile vor fi publicate pe site-ul web al DG Piața internă și servicii, cu excepția cazului în care autorul solicită contrariul. Sunteți invitați să citiți declarația specifică de confidențialitate atașată prezentei Cărți verzi pentru a vă informa despre modul în care vor fi tratate datele personale și contribuțiile dumneavoastră.